

Staten vil komme til at yde, vil være langt betydeligere, end man antager der kan være Tale om paa Grundlag af dette Overslag.

I det hele taget forekommer det mig at være saare ønskeligt, at man en lille Smule bremser den forfærdelige Jærnbane-rus, som i dette Øjeblik er ude over Lan-det. Man klager i det hele taget over Landets økonomiske Status, navnlig over Landbefolkningens trange Kaar, og jeg tror, der kan være en Del deri, men man tager ikke i Betænkning at tillade, at mange Landkommuner og ogsaa Købstad-kommuner i ganske overordentlig Grad be-byrde deres Budgetter med Renter af store Laan til Jærnbaneforetagender, hvis Rentabilitet man kan sige paa Forhaand er overmaade tvivlsom. Dertil kommer, at Statens Udgifter til den Slags Foretagender efterhaanden faa en stor Størrelse, saa at man ogsaa her maa anbefale nogen Var-somhed, al den Stund man hører, at selve de styrende i Statsbanerne have store Planer oppe, og at det ogsaa officielt siges af den Mand, der staar i Spidsen for hele Jærnbanevæsenet, at det ikke kan blive godt med det danske Jærnbanevæsen, inden vi faa udgivet 100 Millioner Kr. endnu. Dette gør man samtidig med, at man fremlægger et Regnskab over Jærnbanevæsenet, som ret beset ikke giver Overskud, men Underskud. Jeg siger dette, fordi jeg tror, det er for-nuftigt og rimeligt under Forhold som de nuværende, da Pengemidlerne ere knappe og meget dyre, at tage lidt roligt paa den Slags Sager og ikke at kaste saadanne lokkende Udsigter ud blandt Befolkningen, som ikke kunne andet end vække Lysten til ogsaa paa andre Omraader end netop paa Statsbanernes Omraade at se store Kapitaler anvendte, som ikke forrente sig. Det forekommer mig derfor, at dette Lov-forslag er et Brud paa Loven, og at der ikke er nogen tilstrækkelig Grund til et saadant Brud, da denne Sag kan tages op efter 1904, og jeg finder det saa meget be-tænkeligere at gaa ind paa et saadant Brud mod Princippet i Loven af 8de Maj 1894, som vi have liggende paa vort Bord et andet Lovforslag, som gør akkurat det samme, som ogsaa forøger Antallet af de Baner, der efter Loven af 1894 skulde an-lægges i Løbet af 10 Aar, nemlig For-slaget om Banen fra Horsens til Odder. Jeg mener, at er man først kommen ind paa noget saadant, kan man blive ved i det uendelige, og derfor forekommer det mig at være ønskeligt, at man fastholder den Grundsætning, som jeg tror ogsaa tid-ligere har været Regeringens Opfattelse,

at indtil vi ere blevne færdige med Ud-førelsen af Loven af 1894, skulle vi være fri for andre private Jærnbaneanlæg. Jeg raader derfor til at tage denne Sag under moden Overvejelse. Det er muligt, at de Grunde, der anføres for at forsvare An-læget af denne Ban, ville findes fuldstæn-dig fyldestgørende. Men det forekommer mig at være højst besynderligt, og det er for mig lidet tiltalende, at man end ikke vil tillade, at et Udvalg tager denne Sag under Overvejelse, thi dertil er denne Sag ikke blot for sin egen Skyld, men ogsaa for Princippet Skyld efter min Mening af alt for stor Betydning.

Indenrigsministeren (Bramsen): Jeg skal selvfølgelig ikke komme ind paa de sidste Bemærkninger, der faldt fra det ærede 1ste Medlem for 6te Kreds (Koch), Spørgsmaalet om, hvorvidt Lovforslaget skal i Udvalg eller ikke, ligger jo uden for min Ressort. — Jeg ønsker blot at sige nogle Ord i Anledning af det samme ærede Medlems Udtalelse, at der paa dobbelt Maade bliver gjort Brud paa Loven af 8de Maj 1894 ved denne Løjlighed, idet jeg nemlig ikke kan dele det ærede Medlems Mening i den Henseende. For det første er det ikke Brud paa en Lov, naar man forelægger Forslag til en anden Lov, som kun paa et enkelt Punkt skal bringe For-andring til Veje, og det er det, der sker i nærværende Tilfælde. Dernæst er det ingeniunde saaledes, som det ærede Med-lem udtalte, at det er erkendt af tidligere Regeringer og ogsaa af Rigsdagen, at der ikke maatte bygges private Baner her i Landet, forinden de 29 Baner vare byg-gede. Det er ikke Tilfældet; det modsatte er i Virkeligheden udtalt. Nu er imidler-tid Forholdet dette, at faktisk maa hele denne Række af Baner, som omhandles i Loven af 8de Maj 1894, siges i alt væsent-lig at være byggede, og der er ikke megen Udsigt til, at der yderligere skulde blive bygget Baner i Henhold til denne. Hvis der bliver nedsat et Udvalg i Anledning af dette Lovforslag, vil det kunne faa alle fornødne Oplysninger i den Henseende, og det vil da vise sig, at Loven af 1894 i alle Henseender maa siges at være ud-tømt, hvad Jærnbaneanlæg angaar. Det er derfor heller ikke noget Brud paa denne Lov, at der paa Tingets Bord ligger et andet Lovforslag om en Privatbane fra Horsens til Odder. Det, som ligger til Grund for det ærede Medlems Udtalelse, og som jeg i alt Fald ganske kan tiltræde, det er, at, saa længe der paa Loven af